

FOLK OG LAND

NR. 7 — 7 ARGANG

LØRDAG 22. FEBRUAR 1958

LØSSALG 65 ØRE

Fru Ase Storsæter
Måndagen 21. B

Bedre utbygging av Forbundets organisasjon

H. Franklin Knudsen:

MENS VI VENTER

Det er nå snart 13 år siden Norge opphørte å være en rettsstat. Tross dette sørgelige faktum, har den norske regjering og den villige presse slått alle tidligere rekorder i å berømme og besynge det herlige demokrati med dets frihet og tilhørende menneskerettigheter. Dertil kommer en økende og alltid sterkere innblanding i andre lands anliggender, hvor det er grunn til å anta, at man trækker friheten og menneskeretten i sølen. Frekkheten, ved at man

Smart livsforsikrings-selskap

Den 9. mai 1945 — etter den tyske kapitulasjon — dro en hjemmefrontgruppe ut til Brunkollen ved Muren i Østre Bærum for å «arrestere» Reidar Borgen. Heltene skjøt Borgen ned, under foregivende av at han flyktet.

Borgens etterlatte anla sak mot livsforsikrings-selskapet Brage med krav om utbetaling av forsikringsbeløpet for to poliser på ti tusen og femten tusen kroner. Det smarte selskap anførte overfor den sivilt myrdedes etterlatte at polisene er påført «midlertidig tillegg», hvoretter selskapet, når forsikringstakeren dør innen to år etter tegningen «som følge av at han har deltatt i den nåværende krig», bare plikter å betale deres matematiske verdi.

Byrettens fryktelige dom for de etterlatte lød på at de skulle få polisenes matematiske verdi — 340 kroner.

Man vil spørre om begrunnelsen:

Jo, byretten fant ut at dette ynkelige drap var krigshandling. Og det etter at Norge hadde kapitulert i 1940. Hjemmefrontgruppen kunne ikke engang påberope seg nødverge.

Har Brage intet gjort i denne sak for å komme ajour med anstendighetens krav?

A.

i Norge opptrer som moralens og rettens beskyttere, er av rent psykopatisk natur.

Nordmenns ønsker om å være de svakes beskyttere og de undertrykte hjelpere er så sterk, at det faktisk er lykkes dem å fortrenge tanken på den uhyre forbrytelse de selv tiljublet i 1945. Det uttrykkes ved at «der skal være ro om rettsoppgjøret». Uten absolutt ro om dette forstyrres jo Norges stemme i det store kor.

Loatse, den kinesiske vismann, uttalte 500 år før Kristi fødsel: «Rettferdighet og menneskekjærlighet er i dag ikke annet enn tomme navn, de tjener bare som en maske for grusomhet og forvirrer menneskenes hjerter».

Nettopp dette er også tilfelle nå nesten 3000 år senere. Alt pratet om frihet og menneskerett, og forbrytelser mot denne, fylte avisene i flere år etter 1945, mens man selv på den mest skjendige og hykleriske måte undertrykte friheten, trakk på loven og i dens navn begikk justismord mot tusener av landsmenn. Hvor mange judaser var der blant vidner og dommere?

Som akkompagnement til denne orgie av svindel og bedrag dirigerte «godviljens menn» et orkester av selvskryt. av oppdiktete heltegnerier og syt over de li-

(Forts. s. 7).

I Forbundet for Sosial Oppreisning ble det onsdag og torsdag i forrige uke holdt et orienterende møte for fylkestillitsmenn. Når referatet først kommer nå, skyldes det naturligvis at redaksjonen av avisen av tekniske grunner må avsluttes tirsdag i hver uke.

På fylkestillitsmannsmøtet, hvor også Forbundets styre var til stede, møtte det i alt 30—40 representanter. 15 av landets fylker var representert.

Hensikten med møtet var å orientere fylkestillitsmennene i forbindelse med et arbeid som er satt i gang for å utbygge organisasjonen bedre, slik at den kan gi et mere representativt uttrykk for de tusener på tusener som er rammet av det politiske rettsoppgjør etter okkupasjonen. Naturligvis er det også ønskelig at organisasjonen er mere fast oppbygget når det gjelder å gi Forbundets krav om en revisjon av etterkrigsoppgjøret større tyngde.

Det ble under møtet gitt en orientering av Forbundets formann Anders Hafskjold om Forbundets historie og om det arbeid som hittil var utført. Han slo fast at oppgjørets politiske karakter og

Møte i Oslo av fylkestillitsmenn fra 15 fylker. Optimistisk stemning og vilje til å gå inn for vårt krav om revisjon

brudd på vanlig rettspraksis var slått klart og utvetydig fast i den juridiske betenkning som var utarbeidet av det svenske Institutet för Offentlig och Internationell Rätt, men de norske myndigheter har hittil ikke villet ta konsekvensene av de avgjørende kjennsgjeringer som nå forelå. Han omtalte i denne forbindelse også den henvendelse Forbundet kort før jul rettet til Kongen med forslag om en amnestilov.

Videre redegjorde først redaktør Melsom for avisen Folk og Lands redaksjonelle linje og økonomiske stilling. Avisen er en selvstendig institusjon, men går naturligvis også inn for den oppgave Forbundet arbeider med, en revisjon av etterkrigsoppgjøret. Bortsett herfra er avisen et uavhengig, nasjonalt opposisjonsorgan som naturligvis også tar standpunkt til dagens aktuelle spørsmål og bringer sine lesere opplysninger som bokkottes i resten av den norske presse.

Møtet første dag ble avsluttet med et kameratslig samvær ut over kvelden.

På møtets annen dag innledet Olga Bjoner, som er formann i den nevnd som er nedsatt for å få bedre orden på organisasjonen, om nevndens arbeide og ga mange gode råd fra sin rike erfaring i forbindelse med oppbyggingen av Bondelagets organisasjon i sin tid. Videre redegjorde cand. jur. Alexander Lange for visse juridiske spørsmål i forbindelse med Forbundets arbeid.

Etter alle redegjørelsene var det en livlig meningsutveksling hvorunder de forskjellige sider av organisasjonsarbeidet ble drøftet. Det rådet en

meget optimistisk stemning og det ble fra representantene landet rundt gitt uttrykk for og tro på at det skulle lykkes å aktivisere de mange som ble rammet av etterkrigsoppgjøret og også andre som etterhvert har fått øynene opp for uretten, men som ellers ikke delte vår politiske oppfatning. En slik oppslutning regnet de alle med ville gjøre våre myndigheter og ikke minst våre folkevalgte stortingsmenn mer lydhøre for kravet om en revisjon.

Axel Kiellands 1940 kompleks

gir seg stadig nye utslag. Det siste finnes i en filmkritikk i Dagbladet nr. 35 1958:

«Det ulykksalige Østerrike har lett for å bli slått i hartkorn med sin fordømte nabo, men sånt er naturligvis blodig urettferdig. Wieneren er umåtelig forskjellig fra Berlinereren, det fins en sjarm og en varm menneskelighet hos østerrikeren som en forgyves leter etter hos tyskeren».

Kan Axel Kielland aldri glemme at han festet med fienden på festreise i Tyskland sommeren 1940?

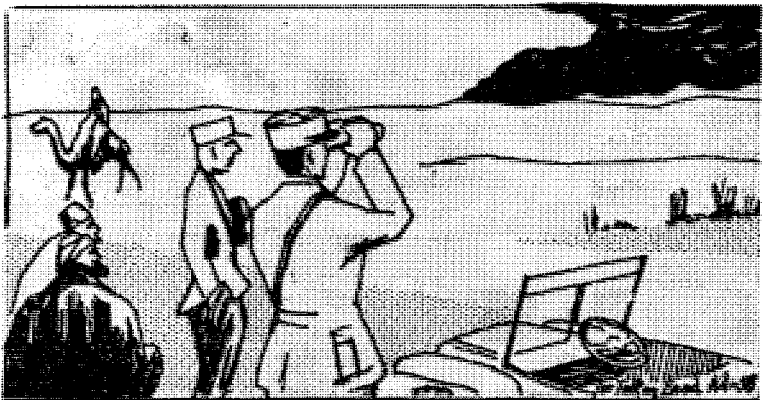
Storkorsbispnen

— Om Eivind Berggrav kan en si hva en vil, og det er da også blitt sagt. Men ingen har sannere enn ham levet etter Skriftens ord om å la sitt lys skinne — for menneskene. Noen har funnet flammen klar og stø.

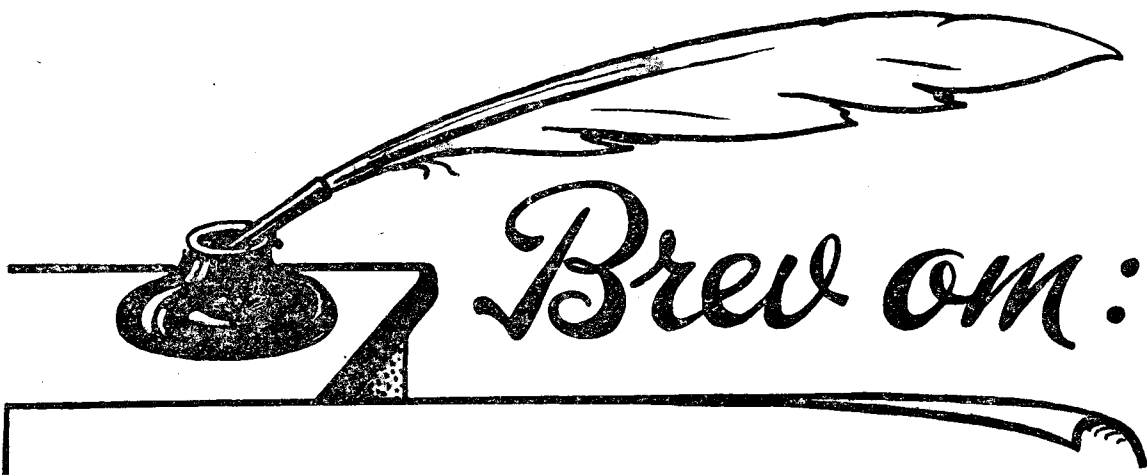
Andre har ment at den kanskje stundom har blafret litt. Men alle får bøye seg for den kjennelse som er avsagt av Nic. Stang, regjeringsorganets okkupasjonskirkelige høyesterettsjustitiarius:

«Berggrav kommer forbausende godt fra det hele». (Benjamin i Verdens Gang 27. 9. 47).

Vergeltung i Tunis

Det er for meget snakk om Guernica og Budapest. Dette er ikke noen diktators galmannsverk, men en handling som er planlagt og foreslått av våre folkevalgte.

„Forlovelsestiden i London“

Den tid exilregjeringen m. fl. andre «gode nordmenn» oppholdt seg i London er blitt kalt «forlovelsestiden». Hva nå dette måtte innebære av politikk eller andre foreteelser får stå derhen. Man er blitt vitne til litt av hvert.

Etter krigen er der på løpende bånd kommet ut en rekke bøker som skildrer, hva tiden ble brukt til eller hva man forsøkte å få den til å gå med.

Den første boken som kom ut het «Deres tapre lille land». Den ble selvfølgelig tiet hjel, ironiens svøpe er skarp og ubehagelig. Nå burde den atter se dagens lys, så kunne vi kanskje begynne å le litt igjen, både til og av hinanden. Tiden er visst inne til det, ti nå kan man virkelig treffe lys levende jøssinger, som med hoderysten ler av sitt eget anfall av massetokskskap i 1945.

På den annen side er der fremdeles endel «som holder en linje» etter hva de selv sier. Dem om det.

Nygaardsvold skrev også en

Likhet for loven

Dagbladet av 12. d. m. side 2 melder at en rekke navngitte kvinner og menn av Ola Normann-typen har sendt Frankrikes president sin formentlig tungtveiende protest mot at en fransk kvinne ennå sitter fengset 6 mndr. etter at hun er dødsdømt for et eller annet.

De krever at saken mot henne må bli tatt opp til ny vurdering, da saken sees å være ført omtrent etter samme metoder og rettsgrunnlag som det såkalte «Landssvikoppgjør her i Norge.

Det kan være fristende å etterlyse de samme damers og herrers holdning til de tilsvarende norske dommer. Protesterte disse kanskje også da: fru Verna Gerhardsen, Paal Berg, Arne Fjelbu, Lars Ramdal, Evang og de øvrige utstillingsfigurer som Dagbladet nevner.

Det er fristende å tro at hovedhensikten med protesten er å oppfriske sin egen flekkete forgylling. **A. H.**

bok. Den «mjøden» hans var visst ikke god. Det ble så tyst en stund, men så begynte hønene å hakke på ham.

Felles for alle de bøker som er skrevet av «gode» nordmenn til egen forherligelse og frikjennelse for en i stillhet tyngende skyldfølelse er følgende, som leses mellom linjene:

«Gaar til sin gerning de norske mænd,
Viljeløst, vimrende, ved ei hvorhen —
skrukker seg hjertene, smyger seg sindene,
veke, som vaggende vidjer for vindene —
kan kun om en ting i verden de enes,
den, at hver storhet skal styrtes og stenes —
hejses som mærke usseldoms klude
sætter de æren i flugt og i fald —

da er det bisp Nikolas som er ude,

Baglerbispem røgter sitt kald».

I selvforherligelsens høysommer i 1945 lot man bl. a. i dette øyemed Nationaltheatret oppføre Ibsens «Kongs-emnerne». Ovenstående var utelatt! Man kan forstå det!

«Dette vil ergre de store men enkelte små vil det more». **Lucifer.**

Blodig urett som pågår den dag idag

Avspises etter «skjønn» med halv sjømannspensjon p.g.a. N.S.-medlemsskap!

Det ble i sin tid talt store ord i Stortinget om at det fremtidig ikke skulle skje noen diskriminering av dem som var dømt i etterkrigsoppgjør.

ret. Det ble også sagt at det var Staten som her skulle gå i spissen. Selv de mest hatefulle hadde intet å innvende mot dette.

Men en ting er en teori — som for alt hva vi vet kanskje var mere beregnet på galleriet — en annen ting er hvorledes dette Stortingsløfte praktiseres.

Vi vet ikke hvem det egentlig er som er ansvarlig for slike løfter i den valgte folkeforsamling. Vi er redd det ikke er noen. Men vi gjør ialfall et lite forsøk med å henlede justiskomiteens oppmerksomhet på det brev vi har mottatt og som vi gjen-gir nedenfor. Innsenderen er som han også gjør oppmerksom på, ikke alene om å bli fratatt halvparten av sin pensjon under påskudd av at han har vist et så «uverdig forhold» at han formodentlig bare spiser halvparten av det andre mennesker gjør.

La oss nå få se et eksempel i praksis på hva de ullne løftene er verdt og la rette vedkommende sørge for at det blir gjort slutt på en slik himmelropende urett, basert ikke på dom, men på «skjønn» praktisert av menn som ikke vil ta seg stortingets ord etterrettelig. Dette er offentlig sak og ikke privat fornøyelse for disse urettens skjønns-menn.

Og her er brevet:

Herr redaktør!

Støttet av den velvilje som vår avis viser overfor forfulg- (Forts. s. 7).

Dansk røst om partisan-kravet

Vi nevnte i forrige nummer at de danske og norske partisaner i fellesskap hadde vedtatt en uttalelse, hvori de blant annet sa at de ikke krever betaling eller erstatning for den enkeltes innsats under krigen, men for nazistiske overgrep som hver enkelt har vært utsatt for.

Det danske blad REVISION gjengir også dette vedtak og tilføyer for egen regning:

«Partisanene er nok selv dupert over at de er så edelmodige at de ikke krever betaling av tyskerne for snikmord, bombeaksjoner og tyverier mot okkupasjonsmakten. De har sannelig råd til å se stort på det, for hadde de øvet samme gjerning under de samme vilkår mot sine arbeidsgivere, russerne, engelskmennene eller amerikanerne, så hadde

ikke mange av dem hatt anledning til å lukke munnen opp. De var blitt skutt på stedet for forbrytelser mot mennesker og internasjonale lover.

Det er den ene side av saken. Den annen side er at det de vil ha erstatning for hos tyskerne, det har de selv i langt større omfang gjort mot sine danske og norske fanger etter tilbakevirken-de, menneskerettsstridige straffelover. Langt flere ble mishandlet og på mange måter torturert, sultet i 5. Mais konsentrasjonsleire i Danmark og Norge, enn danskef og nordmenn er blitt det av tyskere under krigen. Det var til og med etter krigens opphør, mens man proklamerte demokrati og frihet, og ikke under krigens lov».

Fra en gammel ribbet småbruker i Helgeland

— Ja, tenk om du ville forsøke å få en stortingsmann til å få saken frem i Stortinget. Det er sant hvert ord jeg har sagt, hvis det ikke hadde vært tilfelle, så hadde vel Politimesteren, Statsadvokaten og Riksadvokaten tatt rede på meg og satt meg inn for evig. Men en ting kan jeg si deg av et ærlig hjerte at jeg holder for meget av deg til at jeg skulle narre deg på glattisen.

Nesna, 16. 2. 58.

WILHELM SØVIK.

*

Jeg skal gjøre det, men ha intet håp. Overfor slike rettferdssaker som din viser velferdstatens myndigheter noe som Arthur Koestler kaller hjertets blindhet. **A. L.**

Professor Andenæs om Feldmanndommen

Professor i strafferett, Dr. jur. Johs. Andenæs skriver i Aftenposten om Feldmanndommen:

«Jeg har selv ikke fulgt saken slik at jeg kan uttale meg om dommen er riktig eller ei. Hvis den bygger på at direktiver fra overordnede i Mil.org. virker straffefriende, er den ialfall ikke riktig. For øvrig mener jeg at denne dommen illustrerer det uheldige i lagrettssystemet. Vi får ved en slik kjennelse ikke vite hva retten har funnet bevist og hvilke rettssetninger den bygger sin kjennelse på. Vi får bare vite det rent negative: Ikke skyldig. Hadde saken vært oppe i en alminnelig byrett ell. herredsrett ell. lagmannsrett uten jurysystemet, ville vi fått vite hva retten eventuelt hadde funnet bevist og hvilke rettssetninger den bygget på. I så fall kunne rettsanvendelsen også vært overprøvet av Høyesterett. Dette er nå utelukket.

Humanité

Vi blivit långt mera humana än någon väl förr kunde ana.

På modet är biståndsaktioner av världens besuttna nationer.

Tänk blott på den hjälp som de sänder till underutvecklade länder.

De osjälviskt välstånd vill sprida hos folken som svälta och lida.

Men olika gå de till väga, det torde man dock kunna säga.

Bland annat tycks riktigt om baken nu fransmannen fått hela saken.

De sända visst enbart soldater mot underutvecklade stater.

Och nyss ifrån himmelens skyar de bombat tunesiska byar.

Ja, Frankrike går som I veten i spetsen för humaniteten!

LASSE LANS i Fria Ord.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Munnkurvgjengen

Selv hunder kvier seg for å ta munnkurven på. Men ikke så med den norske presse i sin alminnelighet og Oslo-pressen i særdeleshet. Den lukker med fornøyelse godt til både munn og øyne og ører på makthaverens bud og yter således et meget verdifullt bidrag til demokratiets sak.

Vi er ikke alltid sikker på hvem det er som svinger piskan når det gjelder å gjennomføre til punkt og prikke parolen med «ro omkring rettsoppgjøret», skjønt vi har naturligvis våre mistanker, blant annet om at sterke krefter innen Oslo redaktørforening har en finger med i spillet.

Det er forøvrig ikke det som er kjernen i denne sak. Det som er så bedrøvelig sett fra et demokratisk synspunkt, er dette at det skal finnes så megen feighet og unnfalighet i viktige demokratiske nøkkelstillinger. For hvorledes skal et demokrati kunne opprettholdes i en slik atmosfære av fortielse, undertrykkelse av opplysninger og underslag av sannheten?

Så å si alle mennesker i dette land — pressens folk muligens unntatt — er i dag klar over det uhyrlige rettsmisbruk som ble begått i etterkrigsoppgjøret. Opplysninger og ugjenkrevelig dokumentasjon har funnet sin møysommelige vei ut til det norske folk tvers gjennom den så å si samlede presses iherdige anstrengelser for å undertrykke tale- og skrivefriheten i demokratiets misbrukte navn. Bare noen ganske få av pressens menn — ikke engang en håndfull — har hatt manns mot til å løfte litt på det demokratiske fortielsens jernlokk. Men de fleste «vil ikke ha noe bråk». De innrømmer åpent mange av dem at de ikke er enige i rettsoppgjøret og i fortielsen, men «vi har skrevet så mye som vi tør».

Må det være oss tillatt å spørre hvem det er som fremdeles tretten år etter fredsutbruddet våger og klarer å drive sin meningsterror uhindret videre. Hva er det for slags skremsler som brukes og hva er det for slags maktmidler det trues med?

Det er ikke en likegyldig sak for et samfunn, det er ikke noe som bare vedkommer oss utstøtte, dette at de som vakt skulle være over demokratiet begår slike forbrytelser mot selve demokratiets grunnvoll: fri rett til diskusjon av problemene.

Det er ikke noe en bare kan trekke på skuldrene av når den presse som ellers så å si graver i søplekassene for å finne frem sine «nyheter», i samlet endrektig flokk unnlater å omtale en henvendelse som på vegne av 100 000 landsmenn rettes til landets konge om en bitte liten korreksjon av begått urett.

Det finnes ikke den nordmann som har så lite greie på journalistikk at han ikke forstår at det er ugler i mosen når praktisk talt ikke en eneste en av landets aviser finner at dette er omtale verd. Alle skjønner at her står selve de demokratiske rettigheter på spill. Iallfall håper vi alle vil skjønne det når vi her forteller at meddelelsen om henvendelsen er sendt samtlige landets aviser og at den presse som ikke fant den verd noen linjers omtale, dog passet på å holde sin danske kollega «Politiken» underrettet i et telegram fra «Deres Oslokorrespondent», og at den danske avis fant meddelelsen verd offentliggjørelse.

Det må være oss tillatt å spørre: Hvor lenge skal dette fortsette? N å r skal Norge bli et sant demokrati?

Redaktør Domaas om Lorentz Vogt

Det er lenge siden den norske presse var noe det sto glans av. Nå består den av en rekke matte ja-dukker som gladelig lar seg lede i de onde menns hundebånd, som bjeffer, og i særdeleshet tier, til riktige tider og passende steder fastsatt av dem som har makten men langfra æren.

Vi minnes den gang det satt menn som Aadahl og Domaas i sjefstolene og gjorde det lyst omkring seg. Derfor er det dobbelt hyggelig å se at den gamle høvding Knut Domaas fremdeles reagerer på rett og urett og ønsker å sette tingene på sin rette plass. I en artikkel i «Journalisten» skriver han om avdøde direktør Lorentz Vogt bl. a.:

«Lorentz Vogt ble de forurettedes talsmann og beskytter. Det lyktes ham i noen tilfelle, ikke få — å hjelpe folk til deres rett, som juridisk rådgiver og som pressemann. Langt flere er det vel som gjennom hans opplysende virksomhet har fått en hjelp til å leve videre. Rettskravet utviklet seg hos ham etterhånden til å bli absolutt. Han hevdet det undertiden likefrem litenskapelig. Det som var rett måtte være sant og godt for samfundet og gi enhver hva han hadde krav på.

Lorentz Vogt rotet opp i mange saker som i vide kretser ble ansett for å være avsluttet og henlagt. Han satte derved under debatt forhold som etter manges mening var tabu. Han gikk samvittighetsfullt til bunns i det tilgjengelige materiale og sa sin ærlige, oppriktige mening om dem uten hensyn til hvem det gagnet og hvem det rammet, og uten å bry seg om at det berøvet ham selv den popularitet han ellers så lett kunne ha vunnet. Det gjorde ham til en ensom mann».

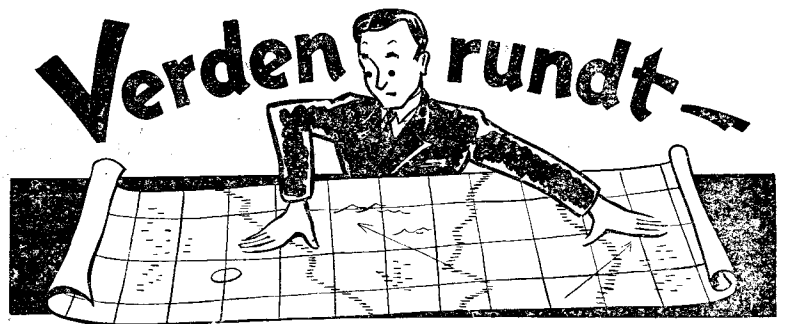
Så vidt redaktør Domaas. Her er det ingen mangel på tydelig tale, og er det kanskje mere enn skjebnens ironi at det akkurat ble «Journalisten» som måtte offentliggjøre denne forherligelse av de egenskaper hos en mann som i utpreget grad mangler den norske presses menn i dag. For Knut Domaas våger de tross alt ikke å tie ihjel, selvom «populariteten» skulle komme litt i fare.

Henvendelsen til Kongen

Herr redaktør!

Vi får så mange henvendelser om Forbundets henvendelse til Kongen. Mitt svar er: Heller en ærefull seir i tap enn en seir i nåde.

Erling Bjørnson.

Da Bonnier ville selge Dagens Nyheter til Hitler

Bonnier-saken har vakt stor oppmerksomhet også her i Norge. Vi gjengir fra det svenske blad «Vägen framåt» en nærmere omtale av hele affæren fra begynnelsen til der den står i dag:

«Torsten Kreuger hører til det fåtall menn her i landet som holder dampen oppe. Hans utrettelige kamp for sin soleklare rett i Högbroforssaken har møtt kompakt motstand fra det svenske rettsbyråkratis side og demokratiet har som vanlig stått passiv eller fiendtlig mot ham i denne kamp. Dermed har selve slagfeltet vokset i omfang og bredde: Det stöt han nå sist har satt in har fått noen av demokratiets grunnvoller til å vakle. Troen på den demokratiske renhet i Sverige under annen verdenskrig har fått et grunnskudd.

I virkeligheten var det Bonnierkonsernet selv som ga foranledning til denne siste fase i striden. Dagens Nyheter (Bonniers avis) offentliggjorde siste høst en artikkelserie som var satt sammen av materiale som man hadde gått gjennom i Bonn. Artikkelserien fortalte svært lite som en ikke visste før. Men avisen passet på å slenge ut noen av sine vanlige angrep på gamle kong Gustav, og i forbifarten fikk også krigsårenes utenriksminister Christian Günther, noen skyllerbøtter.

Günther flammet imidlertid opp og minnet Tor Bonnier om den gang han ville ha utenriksministerens medvirken ved et salg av Dagens Nyheter til tyskerne. Bonnier husket naturligvis ikke den saken. Men den svenske opinion begynte å spisse ørene. Günther pleiet ikke å komme med løst snakk. Det gikk et par uker, så dukket Torsten Kreuger opp på scenen med en direkte påstand om at Bonniers hadde villet selge sitt forlag sammen med Dagens Nyheter til tyskerne for 25 millioner kroner. Summen skulle utbetales i dollars og det skulle gis fritt leide for familien Bonnier for reise til Amerika. Kreuger lot samtidig offentliggjøre i Aftonbladet en fotostatkopi av et pro-

visjonstilsagn til formidleren av affæren.

Nå grep store deler av pressen inn og forlangte upartisk undersøkelse. Torsten Kreuger erklærte seg imidlertid beredt til å akseptere forslaget og utpekte som sin representant Stockholms ordfører Carl Albert Anderson. Bonnier begynte imidlertid å gjøre vanskeligheter. Han ville ha saken ordnet på annen måte. Han ville selv utpeke alle medlemmer, hvoretter Kreuger nektet å godkjenne dette. Det hele dro ut. Carl Albert ble lei av å vente og satte selv igang. Resultatet ble det avslørende dokument som ble satt opp av den daværende tyske pressesjefen dr. Paul Schmidt og hvori det ble forklart, ikke bare at Bonniers ville selge men også at bankdirektør Jacob Wallenberg hadde fullmakt som forhandler for Bonniers. Herr Wallenberg kunne imidlertid ikke huske noe. Det synes å være alminnelig med hukommelsestap i slike tilfeller. Tor Bonnier blånektet.

Det er imidlertid åpenbart at noe må ha skjedd. At Paul Schmidt skulle ha skrevet en slik redegjørelse bare hen i været er urimelig. At han skulle være ført bak lyset av nazistiske kretser, som opererte i Bonniers navn, en teori som har vært antydning i pressen er like usannsynlig. Det ville en ha gjennomskuet ganske snart. Nei, saken synes ganske opplagt.

Nå er Bonniers gått i en felle som de selv har satt opp. De har i sin presse i årtier fortalt at alle som hadde noe med tyskerne å gjøre var landsforrædere. Og så viser det seg, at de var rede til å overlate den største avis i Sverige og det største bokforlaget, ikke til tyskvennlige kretser i Sverige, men til den nasjonalsosialistiske tyske riksregjeringen. Hva skal en si om noe slikt! De har vært rede til selv å stikke av til Amerika og la sine tro tjenere her hjemme i stikken. Slike som på den tid ble kalt «judedrängar» skulle Hitler gjerne få ta, bare Bonniers selv

(Forts. s. 7).

Anders Melteig:

Bedre enn sitt rykte

Tyskerne har fått høre mange vondord og får tale sjikane i aviser og tidsskrifter så å si hver dag fremdeles, og så særlig merkelig er det heller ikke, for ingen kan vel forsvare en angriper, som kommer med våpen i hånd, men vi i Nasjonal Samling hverken kan eller vil lukke øynene til for den kjennsgjerning, at England med sine provokasjoner har den største skyld, ja, er selve den skyldige. Vi i Nasjonal Samling kan heller ikke på noen måte godta provokasjonen som en unnskyldning for tyskerne, for rolige, besindige og hederlige mennesker lar seg selvsagt ikke provosere til å gjøre noe galt, selv i en opprørt sinnsstemning.

Men — vi må ikke glemme at endog britiske historieskriverer mener at tyskerne kom til Norge i et av briter og franskmenn provosert selvforvar.

Men vi har også vært vidne til at tyskerne ikke huset bare aggressive tanker, og her vil jeg få lov til å fortelle noe, som ikke bare je g kan gå god for er sant, men som også kan bekreftes av atskillige andre, nemlig følgende:

De krigsfanger, som befant seg i de tyske konsentrasjonsleire kunne hver måned få seg tilsendt 60 norske kroner, og for disse kroner kunne pårørende og andre få kjøpt og sendt nedover reisemark. Disse reisemark varierte i kurs fra 90 til 100. Det beløp som på denne måte kunne sendes varierte da mellom 60 og 66 mark og disse reisemark hadde i Tyskland samme kjøpekraft som alminnelige tyske mark. Da tyske mark på den tid hadde en kurs av omkring 170,—, så hadde det beløp, som hver måned kunne sendes en kjøpekraftverdi som svarte til 100 til 110 norske kroner ettersom kursen svinget — opp eller ned.

Dette system opprettholdt de tyske myndigheter i Norge uavhengig av franktirørvirkosomhet, sabotasje og motstandshandlinger av enhver art.

Det var selvsagt ikke så mye som kunne fåes for disse pengene under den strenge rasjonering, men pengene var sikker kjærkomne for de

norske fanger dernede allikevel.

Personlig hjalp jeg flere av disse krigsfangers pårørende til rette med den første forsendelse, senere kunne de bare henvende seg til bankens ekspedisjonssentral — nemlig akkreditivavdelingen, som så ekspederte forsendelsene til enhver tid.

Tenk om den norske almenhet, heimefronten, hadde tatt seg av og organisert det hele. Det hadde vært noe å peke på som et positivt og takknemmelig velferdsarbeide.

*

Siden jeg nå er i sving med skrivemaskinen, så vil jeg også fortelle en annen opplevelse: Det var utpå sommeren 1945, at jeg fór å få noe til mat, arbeidet på en gård ute på landet. Der traff jeg et par nordmenn, som hadde vært i tysk krigsfangenskap. De fortalte at de fikk lov av vaktene å komme utenfor piggråden. De gjorde mange turer til nærliggende bondegårder, hvor de ble vel mottatt. De fortalte at om en var pålitelig og kom tilbake, så gikk dette an. De fortalte at kosten var «smalhans». Om terror nevnte de intet, selv ikke på spørsmål om det. Har de kanskje ikke fortalt sannheten? Ja, hva vet jeg? Jeg gjengir det bare slik som det ble meg fortalt.

BB om England

Jeg fant et gammelt klipp i mine papirer. Enten det er sendt meg eller jeg selv har hentet det fra en avis husker jeg ikke. Men det taler for seg selv, er et nytt vidnesbyrd om hans syn på «urettferdigheten og dens gyselighet», og hans fordømmelse av maktmetodene. Og det er B. B. det norske hetsparti i sin uformuenhet våger å trekke inn i sitt lønnskammer der hatets ånd hersker og den usømmelige forfølgelse fremdeles er livsnerven og det middel de tror kan skjule egne feil.

Klippet var som følger:

Bjørnstjerne Bjørnson:

«Jeg samler ihop en harm over Englands utenriks — især kolonialpolitikk, som en dag

LORENTZ VOGTS TESTAMENTE:

Da forsvarret sviktet

Direktør Lorentz Vogt skrev i Tønsberg Blad 24. 7. 1948:

Ethvert rettsoppgjør bygger på et samspill og motspill mellom aktorat og forsvar. Det er begges oppgave å søke sannheten. Men i den rettslige økonomi har de hver sine spesielle oppgaver. Aktoratet skal først og fremst søke alle de momenter som taler for tiltaltes skyld, forsvarret de som kan virke rettferdiggjørende, frifinnende eller straffenedsettende. I den riktige likevekt mellom aktorat og forsvar ligger betryggelsen. Oppfyller begge parter sin plikt med den største iver og med en noenlunde like stor dyktighet, vil domstolene med trygghet gå til domsavsigelsen. De vil vite at ingen kjennsgjerning er holdt skjult, at intet argument er uprøvet. Domstolene er til en viss grad i aktors og forsvarers hånd. De har ingen adgang til å foreta selvstendige undersøkelser. Til sine tider vil påtalemyndigheten nyte publikums gunst — til andre tider vil forsvarret være i denne stilling. Men aldri må dette hensyn til publikum og opinion få noen av partene til å vike fra sin oppgave. Den yrkes stolthet som bør besjele enhver innehaver av en stilling, har sine ubønnhørlige krav. Svikter en mann eller en stand, blir nedsatt aktelse eller forakt den sikre konsekvens. Denne melder seg før eller siden, men er under alle omstendigheter sikker. Det er intet mål for en mann eller en stand å være populær, men trangen hertil kan friste svake sjeler. Disse finnes innen alle yrker. Det gjelder bare at de ikke får makten.

*

Da frigjøringen kom var i Danmark som i Norge alle, hvis holdning under okkupasjonen hadde vært omtvistet, høyst upopulære. Enhver som

kommer til å skape seg utbrudd der skal stå drønn av. Jeg ser dem skrike opp over urettferdigheten og gyseligheten hvormed de overfaller Kapstadens folk og kveghjorder, mens jeg ser dem innkasere (ubetinget alle) tyvekostene. Ja, det er englendernes måte overalt».

Erling Bjørnson.

våget å påpeke at forholdene ikke var så helt klare, ble selv mistenkeliggjort eller slått ned. Det var ingen lett sak å tale et forstående ord. Ønsket man å vinne folkegunst, var den sikre vei bare å rase. På den måte kunne man også få kamuffert sine egne svakheter — og hvem hadde ikke sådanne å tenke tilbake på? Påtalemyndigheten hadde sin gyldne tid — å være forsvarer krevet karakter — og hvor mange har det?

I Danmark som i Norge tok riksadvokaten ledelsen og fant uten all beskjedenhet anledning til å belære domstolene om hvordan de burde dømme. Almenheten fikk av en ensartet presse beskjed om hva den burde tenke, føle og forstå — og hva den ikke burde forstå.

*

Men den måte, hvorpå forsvarret reagerte i de to land, var imidlertid høyst forskjellig — og forskjellen tjener ikke den norske sakførerstand til ære. Da den danske almenhet på samme måte som enkelte kretser i Norge, begynte å føle en viss uro overfor det system som «rettsoppgjøret» betjente seg av, og da

Riksadvokaten tok til orde mot disses reaksjon, svarte den kjente høyesterettsakfører Steglich-Petersen i «Juristen»s nummer for 1. desember 1945 (merk det tidlige tidspunkt):

«Der er imidlertid den Forskjel på den «Stemning», der gjaldt, da Straffelovstillaget blev vedtaget, og den, der nu er ved at bryde frem, at nu er det hævdevundne danske Rettsprincipper, som vil høres, medens den første Stemning var præget af en sådan Utaalmodning, at den krævede at Ørene skulle døves for, hvad der ikke passede til Stemningen. Nu er der en Del Mennesker, som mener, at det er på høje Tid, at det diskuteres hvorledes de Domsresultater som Straffelovstillaget har ført til, harmonerer med almindelige, danske Retsprincipper. Rigsadvokatens Foredrag viser, hvorledes man ser herpå fra. Anklagemyndighedens Side. Det er da naturligt, at det også røbes, hvorledes man ser på Sagen fra Forsvarer-Side. Sagførerrådet har modtaget Henvendelser fra Udvalg, nedsatte av de Sagførere, der behandler dis-

(Forts. s. 6).

Tinnsjø-ferga ennu en gang

Kirkvaag gir ukorrekte opplysninger

Vi kan ikke si at vi akkurat hører til de store beundrere av Kirkvaag og den form for underholdning i et kultursamfunn som han representerer, men vi innrømmer naturligvis gjerne at han har en viss flinkhet og også en viss charme som nok mange faller for.

Forleden glapp det imidlertid med flinkheten, det var i prøvespørretimen for en uke siden. Spørsmålet gjalt senkingen av Tinnsjøferga i okkupasjonstiden og den unge mann som svarte var ikke riktig på bølgelengde med den offisielt fastsatte versjon av denne «helte» som kostet så mange sivile nordmenn livet på den mest bestialske måte. Han ble korrigert av Kirkvaag — med tilslutning av dommeren — da han forklarte at hele senkingen nærmest var en propaganda-affære.

Det har her i bladet tidligere vært påvist av ingeniør Schoepke at fergen ikke førte tungt vann og at sprengningen derfor var uten enhver militær eller annen betyd-

ning. Bortsett fra for de ulykkelige ofre.

Selv om det virkelig hadde vært tungvann ombord i denne ferge som også førte med seg sivile, kvinner og barn, så iar for øvrig ikke normale, siviliserte mennesker sin dådstrang gå ut over uskyldige ofre. Dernest ble fergen sprengt med en tidsinnstilt bombe, og kunne med letthet vært sprengt etter at passasjerene hadde fått tid til å gå iland. Isteden ble bomben anbrakt ved en vegg like iuntil trappen opp på dekk fra lugarene nedenunder. Hele trappen ble sprengt vekk så alle nedenunder var fanget som rotter i en felle. Bare en eneste ung pike reddet seg fordi hun var sterk nok til å heise seg opp på dekk i armene.

Kanskje Kirkvaag vil sette seg bedre inn i sakene til neste gang han beriktiger den sunde og korrekte oppfatning av saken folk i sin alminnelighet har, og selv om det skulle kollidere med film- og foredragsbusiness på denne ufysiske og brutale affære fra partisantiden.

Sannheten kommer frem:

Londonregjeringen uvitende om de britiske raids - Våget ikke å si fra p.g.a. «quislingene»

Trygve Lie skriver i boken «Med England i ildlinjen» meget som som ikke harmonerer med den storartede boktittel, således dette på side 140:

Tirsdag 4. mars 1941 foretok den britiske marine et tokt til Lofoten. Særlig gikk det hardt ut over Svolve. I aksjonen deltok også norske styrker, men den norske regjering var ukjent med forberedelsen og utførelsen av toktet. Vi var engstelige for at raidet ville føre til uønskede represalier, og at det militære resultat ikke sto i forhold til de lidelser sivilbefolkningen ville bli utsatt for. For så vidt fikk vi rett. «Dommen» i Lofoten og brenningen av husene gjorde et sterkt inntrykk på oss.

*

Dette er fantastisk. Lagmann Solems yndlingsargument til de tiltalte var jo nettopp dette: De sier at krigen ikke fortsatte etter 10. juni 1940 — men la de da ikke merke til raidene mot Lofoten, Måløy, Reine der var Norge med!

*

Men det skulle bli verre siden:

Lie forteller på s. 288 at britene ville ramme den norske sildoljeproduksjon: «Jeg hadde gjort Sir Charles

Hambro oppmerksom på at en aksjon mot sildoljefabrikene absolutt ikke ville bli forstått hjemme. De norske forsyningsmyndigheter hadde via hjemmefronten underrettet regjeringen om at ikke et eneste kilo sildolje under krigen var sendt fra Norge til Tyskland, sildoljen var utelukkende brukt til å dekke Norges eget fettbehov, særlig i produksjonen av margarin. Men det var noe for sent — fortsette: Trygve Lie. — Da denne samtalen fant sted var allerede definitive planer lagt for angrepene mot Reine, Måløy og Stord.

— — —
 Og nå hadde altså britene igjen — på tross av norske protester — gått til aksjon. Vi var tvunget til å gjøre gode miner til slett spill. Vi kunne ikke la fienden og quislingene få kjennskap til at den norske regjering på forhånd hadde protestert mot det som var skjedd».

Retten er ingen plante, men et produkt av den menneskelige tanke og følelse, ikke et verk av en blindt rådene naturkraft, men den tenkende menneskeånds for-tjeneste og frie handling.

IHERING.

Konrad Sundlo:

England under Churchill, startet den strategiske bombing i Verdenskrig II

Gjennom de siste tusen år har menneskeheten arbeidet på å gjøre krig mindre og mindre brutal og har også nådd visse resultater. Ridderordene med sine strenge moralbegreper om å forsvare kvinner og hjelpeløse var således et skritt i den riktige retning og i det syttende århundre skrev den kjente nederlandske jurist Hugo Grotius (1583—1645) et verk «De jure belli et pacis» («Om krigens og fredens rett») som danner grunnlaget for den moderne folkerett. Av hans andre verker kan nevnes «Mare liberum» («Det frie hav») hvori han hevdet grunnsetningene for friheten på havet. Hugo Grotius var med andre ord en mann langt forut for sin tid og med en vid horisont idet han i en bok som kom ut i 1642 uttalte som sin oppfatning at det var nordmennene som oppdaget Amerika.

Arbeidet med å humanisere krigen gikk trådt, men det gikk da fremover og et av de største løft ble tatt av sveitseren Henri Dunant etter hvis initiativ Røde Kors ble stiftet i 1863. Men der var

Statistikken viser at bombingene særlig gikk ut over kvinner og barn. Tysklands 80 største byer ble ødelagt

også mange tilbakeslag og et av dem var Nordstatenes behandling av Sørstatene under den amerikanske borgerkrig i 1861—1864. Dengang ble general Sherman sendt sydover med ordre om å herje, brenne og slå ihjel og han løste oppgaven så bra at staten Georgia ble lagt fullstendig øde. Bedriften ble forherliget i en militærmarsj som heter «General Shermans marsj gjennom Georgia» og er meget fengende og populær.

En fremstående nordamerikaner som var meget begeistret for den amerikanske måten å føre krig på kom til den tyske feltmarsjall von Moltke vinteren 1870—71 da denne beleiret Paris. Han syntes han burde hjelpe tyskerne og foreslo derfor overfor von Moltke at denne gikk i gang med å svi av en del landsbyer rundt Paris. For da ville nok pariserne overgi seg. Men von Moltke sa nei. Siviliserte folk førte bare krig mellom mannfolk i uniform, sa han. Forresten kunne han betro amerikaneren at etter hans mening var hærene i den amerikanske borgerkrig ikke annet enn bander.

Så gikk verden videre og ved århundredeskiftet var det et par fredskonferanser i Haag hvor det ble vedtatt en del gode regler: Det var forbudt å bruke fiendens uniformer, forbudt å sprengne en bro som fienden marsjerte over, og forbudt å kaste uønskede sprengstoff fra luften. De blåste med andre ord en mild vind over verden og derfor var det kanskje ikke så rart at de kjempende på vestfronten stoppet skytingen og besøkte hverandre julekvelden 1914.

På de neste julekveldene ble der nok alltid skutt med skarpt, men brutaliteten kom aldri så langt at man gikk inn for å utrydde den sivile befolkning. — Dette tilbakeskritt til barbariet opplevde verden først under Verdenskrig II og mester for dette var — naturligvis? — mr. W. Churchill.

Når jeg kan hevde dette så

sikkert er det fordi jeg har fått fatt i «Bilanz des Zweiten Weltkrieges» («Oppgjøret for annen verdenskrig») hvor generalmajor der Feuerschutz polizei («brannvernsejefen») Hans Rumpf tar for seg luftkrigen over Tyskland.

Han skriver bl. a.:

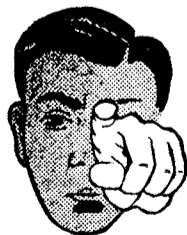
«11. mai 1940, dagen etter at premierminister Churchill hadde overtatt stillingen som formann i krigskabinetet, angrep R. A. F. den åpne by Freiburg i Baden. Herom heter det i et dokumentararbeid av understatssekretær i det britiske luftministerium J. M. Spaight:

«Vi begynte å bombardere bymål i Tyskland før tyskerne gjorde det i England. Dette er en historisk kjensgjerning som også er innrømmet offentlig. Men da vi var i tvil om den psykologiske virkning det ville ha om vi fordreiet sannheten, den nemlig at det var vi som startet den strategiske luftoffensiv, har vi veket tilbake for å meddele denne beslutning av mai 1940 til offentligheten som hadde hatt rett til å få vite den. Det har senere vist seg at dette var en stor feil, da det var en i sannhet stor, en heroisk beslutning, noe i likhet med den russiske politikk med den brente jords taktikk».

Den engelske militærkritiker general Fuller skriver:

«Når Churchill som øverstkommanderende over de britiske stridskrefter ikke selv kunne være feltherre, overvant han denne vanskelighet ved å føre sin egen privatkrig med R. A. F.'s bombekommando som sin spesielle husavdeling. Den 11. mai 1940 lot han Freiburg i Baden bombardere. Hitler slo ikke tilbake straks, men det kan ikke herske tvil om at disse angrep på Freiburg og

(Forts. s. 6).

«Det eiendommelige ved den tid Fransiska hører hjemme i, er at dokumentasjon ikke biter på den. Det er det nye tidehverv at forstanden er død. Bordet fanger ikke lenger».

Jens Bjørnebo: «Under en hårdere himmel».

Mesterdetektiven Knut Gribb påferde i «Friheten»

Det later til at den berømte mesterdetektiv Knut Gribb har fått ansettelse i vår kollega «Friheten» — muligens til erstatning for den bortkomne redaktør. Og vi skal si han yter valuta for lønnen! Bare se på det klipp fra bladet vi gjengir nedenfor.

Bladet bringer også et bilde av to fordektige personer, som oppgis å bære «alle tegn på å gjøre tjeneste som vaktposter» utenfor det hotell midt i byens sentrum hvor det meget hemmelige møte ble avholdt. Det skulle vel ikke være mesterdetektiven som er kommet

og den medbrakte fotograf? Kanskje de har holdt apparatet den gale veien?

Nåvel, et slikt uhell kan hende den beste og vi skal ikke legge sten til byrden, i særdeleshet ikke etter å ha lest den dramatiske beretning om hvorledes han slo seg fram till Olga Bjoner. Hør bare:

«Så vel utenfor hotellet som inne i vestibylen var det plassert observasjonsposter da vår medarbeider forsøkte å avlegge forsamlingen et besøk. Det lyktes likevel å komme i forbindelse med Olga Bjoner».

Vel, vi respekterer en tap-

per dåd, men vi synes det er bedrøvelig at det skal ha gått slik tilbake med både de nazistiske fylkesførere og deres livvakt, at de ikke klarte å holde Knut Gribb unnav et så hemmelig møte. Det går sannelig tilbake med de gamle guder!

Ellers har mesterdetektiven tydensynlig også fått lov til å skrive lederen i «Friheten» og her forteller han at det var de stakkars møtedeltakerne som «bærer medansvar for den 2. verdenskrigs grenseløse lidelser». Det får en si er noe til historieskriving!

Siegfried.

Nazistiske «fylkesførere» planlegger å gjenopprette sitt parti

Samlet til hemmelig møte i Oslo i går
 «Vi blir tungen på vektskålen neste valg» sier Olga Bjoner

I all hemmelighet holdes det i disse dager i Oslo et møte som har krav på å bli verdensberømt som offentliggjort opprørskommunisme. Det er et møte av «fylkesførere» og medlemmer, og består av 20 medlemmer...

begrepet i går, og holder fram i dag. Innkallingen av «fylkesførere» er gjort av «Kommunistforbundet» og er blitt den...

MENS VI VENTER Da Bonnier -

(Forts. fra s. 1).

deler dette hadde påført dem. Korsfest, korsfest skrek pressen i kor. Ja endog frontkjemperne skulle drepes. De hadde med livet som innsats kjempet mot kommunismen og Stalin. Hvilken uhyggelig forbrytelse i dag, hvor man endog skjelver ved tanken på å besitte moderne våpen, for å kunne verge seg om nødvendig! Det er selvsagt ikke det norske folk som sådant som er så usselt. Det er ganske sikkert like bra som andre nasjoner. Men det har en topp-klasse av politikere og selvbestaltede talsmenn som i sin ynkelighet, sin stupiditet, sin selvgodhet, sin frekkhet og forslagenhet, nok i dag kan ta opp konkurransen med hvemsomhelst av deres kolleger både øst og vest for jernteppet.

Det norske folk, som aldri blir trett av å berømme hvordan de kvittet seg med de danske futer og storsvensken, og sist og ikke minst med nazi-barbariet, sitter i dag mere undertrykt enn noensinne. Og verre er det nå, fordi at der ikke lenger er menn med manns mot, som er istand til å vekke folket mot undertrykkerne. Nå er alle oppskrevet i mantall og hver saueflokk har sin bjellesau. Det være seg i statlige og private organisasjoner. Overalt hvor man ferdes står kartotekkorset på plass, alt er oppskrevet.

Ja det er endog kartotek over de folk, som fra 9. april 40 og til 8. mai 1945 søkte å holde okkupanten innenfor folkeretten, og den partipolitiske gjeng, som også da selvfølgelig søkte å holde seg frempå, vekk fra statens styre og stell. Dette siste kartotek tilhører registret over de kriminelle. Det er nemlig det som virkelig er kriminelt sett med makthaverens øyne, det å forsøke å avluse dette folk. Få knekket partistyrene og kameraderiet blant levebrøds-politikerne. Det være seg i kommune og stat. Man talte så frekt om førerprinsippet, hvor dumt og skadelig det var. Hva har man nå, jo et førerprinsipp, hvor førerne ikke er utplukket etter kvalifikasjoner, men etter den evne de har til forslagenhet og sluhet.

Der sitter 150 menn og kvinner i Stortinget. Mange av dem vet sikkert at hele rettsoppjøret var en kjempe-messig politisk svindel. Når de med slik glød kan drøfte fosterdrap må man tro at de også ville ha evnen til å drøfte justismord og politiske drap. Men NEI, det er TABU. Vaier feighetens banner over den bygningen? Finnes det ikke mot i den salen? Er hovedbe-

tingelsen for å kunne sitte der en form for selvkastning og underkastelse overfor partistyrene? Det er derfor man blir betalt av det norske folk for å ivareta dets tarv.

Forakt er det ennå tillatt å nære for folk som ikke tør si fra, endog når de har betaling for det. Vi venter på oppreisning, vi har ventet i 13 år. Vi har tid til å vente mens selvførråtnelsen pågår blant de skyldige.

H. Franklin Knudsen.

Blodig urett -

(Forts. fra side 2).

te sjømannspensjonister i nr. 38 1957 og nr. 4 1958 vil også jeg som værende i samme kategori gi mitt besyv med. Jeg var 62 år 22. 12. 1957 og medlem av NS fra 1934. I 1943 sluttet jeg sjøen idet jeg ble nødt til å oppgi min stilling som skipsfører på isbryter «Thor II» tilhørende havnevesenet i Drammen. Mitt sjømannsliv begynte i 1913 ombord i seilskute. Mine navigasjonseksamener fikk jeg i Marinen hvor jeg utdannet meg til sjøoffiser fra 1915—1919. Jeg har fått godkjent 208 effektive farts måneder og er således pensjonsberettiget fra mitt 60 år etter loven hvis minstekrav er 150 mndr. fartstid. Fra Sosialdepartementet er jeg blitt underrettet om at min pensjon ble nedsatt til det halve etter bestemmelse i Lov om Pensjonstrygd for Sjømenn av 3. 12. 1948 § 23 siste passus: «Departementet kan etter innstilling fra styret gjøre vedtak om at pensjon helt eller delvis skal falle bort, når pensjonssøkeren (pensjonisten) på annen måte menes å ha gjort seg skyldig i grovt uverdige forhold».

Ved personlig henvendelse i departementet fikk jeg brakt på det rene at innstilling fra styret når saken gjelder NS-medlemskap praktisk talt bestandig resulterer i avgjørelsen eller kanskje rettere dommen lydende på halv pensjon på livstid.

Vel å merke ikke etter prøvelser og vurderinger av kompetent domstol men bare vilkårlig vurdering som etter en viss tids sedvane og gjentakelser går over til å bli rene automatiske ekspedisjoner. Jeg forsøkte å forklare at jeg alltid har hatt gode og tildels beste skudsmål for all min ferd gjennom livet fra skoler og sjølivet med første klasser attester og erklæringer. Den ilagte straff for medlemskapet i NS var sonet og mitt forhold under leiroppholdet var atte-

Forts. fra side 3

reddet seg — og sine penger.

At saken gikk i orden synes først og fremst å ha berodt på Hitler personlig. «Jeg er da ikke så dum at jeg finansierer deres propaganda i New York med seks millioner dollar», sa Hitler. Dessuten mente han at tyskerne var noen klodrianer når de drev propaganda i fremmed land. Han pekte på de franske aviser i tysk eie og sa: «Det gjør franskmennene mye bedre selv». Det forekommer en at denne «dåre» for å sitere Bonnierpressen var den eneste fornuftige i hele denne affære.

Så har vi til slutt det som idag er det vesentligste i hele historien. Bonniers har etter krigen drevet en make-løse forfølgelse av anderledes-tenkende. De har latt sine aviser drive en veritabel klappjakt på mennesker, som ikke har delt deres følelser eller politiske oppfatning. De lidelser de har voldt ti tusener av mennesker i dette land, den hensynsløshet blottet for all humanitet som de har vist, alt dette kommer i en helt ny belysning ved dette salgstilbud til den tyske riksregjering. Herrene Bonnier har omgitt sine forfølgelser med elver av moral. De har stått frem som voktere av menneskelige verdier og menneskerettigheter. De har stått frem som frihetens voktere mot undertrykkelse og diktatur. I bunn og grunn finnes det ikke en svensk nazist i hele dette land som har gitt Tysklands nazistiske regjering et slikt tilbud som Bonniers synes å ha gjort.

Og, ærede lesere, i Bonniers kjølvann har hele den svenske presse seilet i femten år. Man har bøyet seg lydig for hvert vink fra Sveavägen. Man har uten opposisjon latt dette herskap dirigere svensk opinion og psykisk mishandle, ærekrenke og vanhedre ærlige og overbeviste svenske patrioter. Dere kan være overbevist om at den strid som nå pågår blir forfalt i det lengste, slik at en får tid på seg til å skaffe materiale unnav og gjøre munner tyste. Oppskriften med eslet lastet med gull kommer ikke til å bli ubenyttet. Det er vårt lands mest hensynsløse makt Günther, Kreuger og Carl Albert har utfordret. Holder de tre sammen i fortsettelsen, kommer Bonniers ikke til å få hell med seg. Vær overbevist om at intet blir spart for å splitte dem.

stert av leirolledelsen som korrekt der jeg var tillitsmann og sjef for leirens personalkontor. Fra mine senere arbeidssteder har jeg rent utmerke-

Sambandstrykkeriet A/S — Regnskap for 1957

TAPS- OG VINNINGSKONTO

Omkostninger, assurance	391.63	Renteinntekter	1.060.35
Revisjon, lønn	125.—		
Skatter	280.—		
Overført Reservefond	200.—		
» Skattefond	63.72		
	<u>1 060.35</u>		<u>1 060.35</u>

STATUS

Kassa	121.60	Aksjekapital	33 000.—
Bankinnskudd	1 072.34	Reservefond	400.—
A.S. Service-		Skattefond	207.29
trykk på leie-			
kontrakt	16 800.—		
—	1 300.—		
	<u>15 500.—</u>		
Debitorer	16 913.35		
	<u>33 607.29</u>		<u>33 607.29</u>

Oslo, 31. januar 1958.

Styret.

Revidert under henv. til beretn. av 8./2. 1958 av R. Fossum statsaut. revisor.

Politisk orientering

Russisk «Sputnik»-suksess
og amerikansk «Vanguard»-fiasko
gjør senator J. McCarthy's bok:

«Den forspilte seir»

Kr. 11.— heft.

mere aktuell enn noensinne!

Generaladmiral a. D. Hermann Boehm :

Norge mellom England og Tyskland

Det første autoritære bidrag fra tysk side til belysning av okkupasjonstiden. Nøktern, vederheftig, velskreven.
Kr. 20.— innb.

P. THJØMØE — Box 122 — Stavanger

Telefon 21133 — Postgironr. 640 42

de attester — men alt forgjeves. Engang henvendte jeg meg også til herr Helge Grønstad og han var innpå tanken om å gjøre en samlet innsats for oss sjøfolk — men han kom ikke så langt da døden innhentet ham. — Det kunne jo være interessant å vite hvorledes Justisdepartementet vil se på saken hvis man bare kunne håpe å treffe en der som ville se på den i det hele tatt — og allikevel står det for min tanke som en visst sammenheng mellom ordet justis i departementets navn og ordet rettferdighet som vi alle lengter etter og ingen kan leve foruten.

Ole Halfdan Jensen.

Arkitekt

HUSTAD

BÆRUMSV. 5, Ø. ULLFRN

Telefon 55 61 29 — Oslo

Oslo Stigefabrikk

Brand-, maler- og skyvestiger oljet, m/ kadimerte beslag.

Inneh. ALF T. LUNDE,

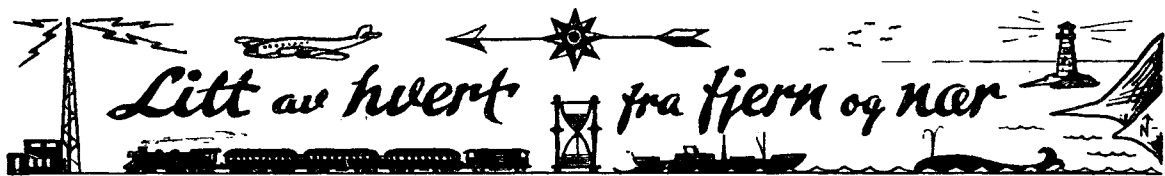
- Mosseveien 8

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

«HJEMKJØP» FRA UNILEVERTRUSTEN

Borregård har overtatt de britisk-nederlandske aksjer i DENOFA og Lilleborg og har dermed «kjøpt disse store bedrifter hjem» fra Unilevertrusten. Det er naturligvis hyggelig at vi på denne måte iallfall blir mere herrer i vårt eget hus, men det ville kanskje være enda bedre om de styrende «kjøpte hjem» sin selvstendighet på andre geletter, for eksempel i forbindelse med de internasjonale rettsoppgjør i Moskvas regi.

FRANKRIKE VIL BETALE

Striden mellom Frankrike og Tunis går videre. Tunis har som følge av overfallet på Sakiet blokkert kassernene med franske tropper i Tunis og forlanger franskmenne ut av landet, bl. a. av flåtestasjonen Bizerte. Begge parter har klaget til Sikkerhetsrådet men den franske arroganse har kjølnet noe etter den mottakelse bloddagen fikk verden over. Det tilbys nå erstatninger til de sivile ofre. Men kan penger oppvekke de døde?

ARABISK URO

Det foregår et underlig spill om makten i de arabiske stater. Det eneste de synes å være enige om er at de vil ha igjen det land jødene har tatt fra dem — og det er naturligvis meget forståelig. Vi fikk jo vår rett til Grønland underkjent ved internasjonal domstol tiltross for at vår rett til det landet jo var langt sterkere enn jødene til Palestina.

Egypt og Syria har slått seg sammen i en felles arabisk republikk og oppfordrer de andre araberland til å slutte seg til. Nå har Irak og Jordan som et mottrekk slått seg sammen i en arabisk forbundsstat og har likeledes bedt de andre araberland slutte seg til. Saudi Arabia holder seg utenom begge forbund, men har antydnet at det vil gå med i en allianse mellom de to sammenslutninger.

UTRENSKNINGEN I ØST-TYSKLAND

Det synes nå på det rene at Moskva støtter Ulbricht og kanskje for den saks skyld direkte har medvirket til utrenskningen av Wollweber og Schirdewan. Begge de to sistnevnte var visstnok mere innstilt på en tysk samling enn Ulbricht, som bare er innstillet på å tjene sine russiske herrer. Det høres ikke

lovene ut at Moskva i samme åndedrett som det taler om forhandlinger og fred støtter en skjerpet kurs i Øst-Tyskland.

EN KOLLEGA STILLER OPP

«Krigsforbryteren» Tanner, som tilbrakte flere år i fengsel som domfelt i det store Ragnarok etter krigen, er blitt formann i det finske sosialdemokratiske parti. Han har nå besluttet seg til også å stille seg som partiets kandidat ved riksdagsvalget til sommeren — nærmere bestemt i Helsingfors. Han er nå 76 år gammel, men still going strong.

DUMHETEN STRAFFER SEG

Det konservative parti i England har lidd et katastrofalt nederlag ved suppleringsvalget i Rochdale. Det ble til og med passert av det liberale parti. Det er naturligvis det vanvittige felttog i Egypt som viser sine ettervirkninger, rent bortsett fra at partiet i likhet med Høyre her i landet ikke eier positive politiske linjer, men bare representerer «motstand mot sosialdemokratiet». Slikt kan en naturligvis ikke kjøre med i det lange løp. Velgerne er riktignok stort sett umåtelig dumme, men ikke så dumme.

Mere bedriftsinstilling.

Nestun Uldvarefabrik ved Bergen har meddelt sine vel 50 arbeidere og funksjonærer at bedriften må innstille. Bedriften er 70 år gammel. Konkurransen er stor i bransjen og dumpingen fra jernteppelandene spiller naturligvis også en stor rolle. Ellers er jo disse bedriftsinstillinger, som det nok blir flere av fremover, bare symptomer på de nedgangstider som nødvendigvis må bli følgen av den ansvarsløse etterkrigspolitikk, som forøvrig alle partier får dele ansvaret for.

Da forsvaret sviktet

(Forts. fra s.)

re han var medlem, — forhøret fant sted 30. jan. 1946, samtidig som de ovenfor siterte artikler. Forelagt utskrift av den styreprotokoll han selv hadde underskrevet uttalte han bl. a.:

Ad 14 A, A 15, B 2. Dc. Avhørte forklarer at han ikke har festet seg ved at det her tildels er spørsmål om ennå ikke overtatte tyske arbeider. Han vil innrømme at for de forholds vedkommende som det her gjelder har han vært for slapp. I denne innrømmelse må imidlertid ikke legges noen erkjennelse om straffeskyld på noen måte. Slik som avhørte nå ser protokollen, innrømmer han at denne er slik formet at den ikke burde vært undertegnet av avhørte.

Ad. B 1: Forsåvidt angår 3. avsnitt gir avhørte samme forklaring som foran under D.c., nemlig: Avhørte forklarer at han ikke har festet seg ved at det her tildels også er spørsmål om ennå ikke overtatte tyske arbeider.

Han vil innrømme at han for de forholds vedkommende som det her gjelder har vært for slapp.

I denne innrømmelse må imidlertid ikke legges noen erkjennelse om straffeskyld på noen måte.

Slik som avhørte nå ser protokollen, innrømmer han at denne er slik formet at den ikke burde vært undertegnet av avhørte.

Ad E 3: Ang. dette punkt forklarer avhørte seg på samme måte som tidligere anført under D.c og B 1, nemlig: Avhørte forklarer seg at han ikke har festet seg ved at der her tildels også er spørsmål om ennå ikke overtatte tyske arbeider.

Han vil innrømme at han for de forholds vedkommende som det her gjelder har vært for slapp.

I denne innrømmelse må imidlertid ikke legges noen erkjennelse om straffeskyld på noen måte.

Slik som avhørte nå ser protokollen innrømmer han at denne er slik formet at den ikke burde vært undertegnet av avhørte.

Ad. F 2: Avhørte forklarer at dette selskap A/S Nybygg ble opprettet av hensyn til gjenoppbyggingsarbeidet i Kristiansund N.

Han var kommet ut av fengslet like før dette direksjonsmøte og har overhodet ikke festet seg ved at også dette nye selskap drev med arbeider for tyskerne.

Det er ingen grunn til å gå inn på de enkelte punkter. Vedkommende har sikkert følt situasjonen pinlig nok. Som undertegnede gleder seg over hver en som slipper unnav såsant han ikke har vært besjelet av ond vilje, er det tilfredsstillende å kunne konstatere at vedkommende ikke

Hva var det som foregikk i Vassfaret?

Dulgte hentydninger i Valdres Herredsrett

For Valdres herredsrett har det versert en interessant sak. To brødre fra Hedalen hadde nektet å tjenestgjøre i Hjemmevernet, fordi de så dette som en fortsettelse av de såkalte Hjemmestyrker under okkupasjonen og fordi de på en sjikanøs måte var blitt vist bort fra disse i 1945. Begge to ble frifunnet mot fagdommrens stemme.

Det er mye mystikk i denne sak. Først og fremst kommer også her dokumenter bort når det ikke er så hyggelig å få dem fremlagt. Begge de to tiltalte følte seg nemlig så ærekrenket ved bortvisningen at de anmeldte saken, som ble etterforsket både i 1945 og i 1948. Alle etterforskningsdokumentene var imidlertid nå borte. Det gikk slik for seg at politiet i 1948 oversendte dem til Vest-Opland HV-distrikt på Hønefoss og dermed forsvant

de naturligvis. Likedan var det gått med dokumentene fra 1945. Politimesteren på sin side sier uttrykkelig at saken ikke er henlagt og det var det de to tiltalte bygget sin nektelse på.

Selvfølgelig slår også hukkommelsen hos de gode patrioter klikk denne gang også. De husker intet av hele episoden med bortvisningen. De som husker noe er fire andre karer, som også ble bortvist, men de regnes vel som part i saken.

Rettsaken var naturligvis full av feigt snikk-snakk, men det kom da fram visse opplysninger som det kunne være grunn til å kikke litt nærmere på for våre nidkjære myndigheter, som jo hevder likhet for loven. Buskerud Blad, som har brakt et utførlig referat fra rettsaken skriver bl. a.:

«Det synes å være noe mistenkelig hva der skjedde i Vassfaret da, idet en av vitnene som var medlem av Mil.-org. helt fra våren 1944, ble avvist da han kom til Vassfaret 8. mai 1945. Ingen av de tiltalte eller av dem som var blitt hjemsendt hadde vært særlig aktive i hjemmestyrkene. — Da det først gikk opp for oss at vi ikke var ønsket i Vassfaret og at de skulle ha oss avgårde, var vi glade til at vi slapp med livet, sier et av vitnene. For der var det folk som hadde likvidert folk før. Det foregikk mye i Vassfaret. Der hjalp det ikke om noen hadde sittet på Akershus».

Såvidt referatet. Vi går ut fra at politiet på grunnlag av dette vitneprov setter i gang etterforskning og blant annet søker å bringe tilveie igjen de utlånte og forsvunne dokumenter.

FOLK og LAND
 Ekspedisjon og kasse:
 Klerschowsgt. 5, Oslo
 Telefon 37 76 96
 Boks 3214

Abonnementspriser:
 Kr. 25,- pr. år, kr. 12,50 pr halvår. Sverige og Danmark: kr. 29,00 pr. år, kr. 14,50 pr. halvår
 Utlandet for øvrig: kr. 33,00 pr. år, kr. 16,50 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 35,00 pr. år, kr. 17,50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre
 Annonsepris:
 32 øre pr millimeter over en spalte.
 Bruk postgiro nr. 16450
 Utgiver A/L Folk og Land
 Sambandstrykkeriet
 Oslo

vil bli utsatt for ytterligere ubehageligheter. Jeg har derfor heller ikke villet nevne forholdet før den siste var i orden.

Men saken har sin prinsipielle side.

Ved nyttårsskiftet 1945—46 var det falt en del dommer, men rettsoppgjøret hadde ennå ikke tatt form. En kraftig vilje, en uavhengig mann som formann for Den norske Sakførerforening kunne maktet å gi utviklingen et annet forløp bort fra de meget beklagelige forhold, som vi nå er oppe i.

Det tjener menneskelig sett Den norske Sakførerforenings styre til megen ære. at det holdt sin hånd over vedkommende og ikke fremtvang en endring i den øverste ledelse. De kollegiale hensyn spiller og bør alltid spille en stor rolle. Alle kan nå og da trenge den hjelp som ligger i kollegial velvilje. La oss ikke glemme det. Ingen av oss er mere enn mennesker.

Men der er forhold hvor kollegial velvilje overfor den enkelte kan lede til urett mot hundreder, ja mot tusener.

En kraftig opptreden fra en fri og uavhengig mann med Den norske Sakførerforenings autoritet bak seg, ville ha spart vårt rettsvesen for den pinlige debatt om oppgjøret som vi nå opplever i Storting som i presse.

Det ville forhindret mange dommer, som våre domstoler, når noen år er gått, ikke vil ønske å bli minnet om.

LORENTZ VOGT